

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, ishaje „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 9. Naročnina in inserati pa opravništvo „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Namanila se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 1

V Ljubljani, 2. januarija 1896

Letnik IX.

Novo leto.

Veselo novo leto! Srečno novo leto! To so voščila, s katerimi se prve dni novega leta pozdravljajo prijatelji vsepovsod. To voščilo izreka iz dna srca tudi „Domoljub“ vsem svojim naročnikom in bralcem, vsem bratom po veri in domovini, vsem ljubljenim Slovencem, ki prebivajo po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, kakor tudi od doma ločenim raztresenim bratom Slovencem po širnem svetu.

A pri tem voščilu nam je tesno pri srcu, ker smo žal preprčani, da se mnogim izmed nas ne bodo spolnile srčne želje, da zlasti Slovenci tudi v novem letu ne bomo dosegli, kar nam treba v našo srečo. — Hudo nam je gledati, kako se naš pošten in priden kmetovalec skoro obupno bori, da ohrani kos svoje domače, od očetov podedovane, nad vse mu mile zemlje. Dela noč in dan, trudi se od zore do mraka in ako napravlja račun ob koncu leta, žal, ne more biti vselej vesel. Če tudi morebiti ni imel pri gospodarstvu posebne nesreče, vendar je dobiček ob koncu leta le majhen. Pri mnogih pa se kaže občutljiva izguba pri gospodarstvu. Kar kmetovalec kupuje, je vse zelo drago; kar prodaja, je večinoma pod ceno. Stroški se mu množé od leta do leta, dohodki se mu manjšajo. Kako hudo je, ako mora varčen in priden gospodar napravljati dolg na h-ši, ki je bila do sedaj brez dolga, ali če mora prodati kos zemljišča, katero je tako tesno združeno z njegovim življenjem. Srce nas boli, ko gledamo na Gorenjsko, kako se posebno v tržiškem in radovljiškem okraju boré naši posestniki za svojo zemljo, katero jim krade tujec z zvijačo, s silo in zapeljivim denarjem. Kako se jemljejo našim posestnikom planine, ki so za živinorejo kakor vsakdanji kruh potrebne ondotnim prebivalcem. Kako se vedno gre v klasje oderuštvo na Notranjskem, kako Dolenjec in Belokranjec zapuščata svojo zemljo in iščeta po Ameriki nove srečnejše domovine. Jednaka je tudi po drugih krajih, koder živé bratje Slovenci. In to vse zato, ker vse velja denar, ki je nakopičen v ju-

dovskih liberalnih rokah, in ker so skoro vso ceno vzeli z zemljišču in njegovim pridelkom. — Zato tako pogosto in tako grozno poje boben okoli kmetovskih domov in povsod vidimo, da se majhni posestniki umikajo z zemljišč bogatnom.

Tako ne more dalje ostati, ta misel se vedno bolj siri med kmetovalci samimi in med njih prijatelji, kateri so pa le redko nasejani. Zato naj se združijo kmetovalci, da skupno branijo svoje pravice! — Jednako tožijo tudi mali rokodelci in obrtniki in z njimi vred delavci v zlasti po velikih mestih in tudi pri teh se vtrjuje prepričanje, da treba korenito spremeniti družabne razmere, da se jim obrne na bolje.

Kaj pa je temu vzrok? — Jezusa, v čegar imenu začinjamo novo leto, mogočneži tega sveta nečejo poznati. Na esto deset božjih zapovedij vlada sedaj dvojna človeška sila: pest močnejšega in denar bogatejšega. Vere Jezusove in njenih naukov svet ne mara; nauk, da smo si ljudje enaki, da smo si bratje, dolžni pomagati drug drugemu, ta nauk se izgublja iz sveta nauk, da bomo vsi ljudje dajali pred Bogom odgovor od svojih del, se pozablja mej svetom. Zato vlada mej ljudmi namesto potrpežljive ljubezni požrešna krivičnost, namesto nebeske resnice grda lažljivost.

Slovenci, hvala Bogu, smo bili do sedaj zvesti katoličani, naš narod v celoti veren narod. In v tem je njegova moč proti sovražnikom. Zato nam je duša žalostna do smrti, ko vidimo, da se tudi med naše ljudi razširja brezverstvo, da se tudi mej nas silijo liberalci in to domačini. Prepričani smo, ako se naš narod izneveri verskemu življenju, da je s tem izgubil zadnjo najtrdnjšo oporo za svoje samostojno, srečno življenje. Mirnega, zadovoljnega, vestnega in delavnega naroda bomo potem zastopali iskali po slovenski zemlji; na njegovem mestu bo divjala surova brezvestna tolpa, katera se bo klala in krala med seboj toliko časa, da kot plen pade v žrelo — tujčevo! Zato Slovenci, bratje, ki pravite, da ljubite svoj dom in rod, odnehajte širiti brezverstvo mej svoje rojake. Prenehajte

z grdenjem in blatenjem cerkve, škofov in duhovnov, saj so to vsikdar bili in so še dandanes najzvestejši prijatelji našega naroda. Ako iztrgate Slovence ljubezen do cerkve, kam pa hoče naš narod ob dnevih Gospodovih? Sedaj ima še cerkev, kjer si po trudapolnem dnevu okrepeča v nedeljo svojo dušo pri svojem Bogu. Ondi najde tolažbo, mir in zadovoljnost, ondi se skrivaj razjoka v svojih težavah in pokrepčan zopet z novimi močmi prične svoje delo. Ako bo Slovenec ob nedeljah namesto cerkve iskal beznice za svoje okrepečo, tedaj zanj napočijo najbolj žalostni časi. Zato pa, dragi rojaki, delajmo nato, da ne ugasne v nas luč Kristusove vere da nas vse prešinja versko življenje, ker potem bomo imeli dovolj dušne moči, da srečno prebije naš narod sedanje hude čase ter si v novih družbenih razmerah, ki morajo nastopiti prej ali slej, pripravi podlago ne samo za srečno novo leto, marveč za srečno življenje. V tem smislu želimo vsem dragim rojakom srečno novo leto, proseč, naj bi se vsi Slovenci, priprosti in učeni, ljubili med seboj kakor bratje v živi krščanski veri, kakor sinovi lepe slovenske domovine, ki se je vsikdar odlikovala po svoji vernosti, po svojem poštenju in resničnem domoljubju.

Kaj je novega po svetu?

Za *Avstrijo* bo novo leto velike važnosti. Obnoviti se ima namreč zopet pogodba z Ogersko, vsled katere mora Avstrija za skupne državne potrebe veliko več plačevati kakor Ogrska; tako moramo Avstrijci leta 1896. plačati za skupne državne troške 116 milijonov, Ogrska pa le 20 milijonov. Od l. 1867., odkar obstoji ta pogodba mej Avstrijo in Ogersko, je plačala Avstrija za Ogre kakih 30 milijonov preveč, pa z obrestmi vred sedaj znaša že 2500 milijonov, torej več, kakor so leta 1870. tepeni Francozi morali troškov za vojsko plačati Nemcem. — Ta pogodba se letos z Ogersko zopet obnovi za deset let. Bojimo se, da bodo pri tem zopet Ogrji dobili smetano, mi pa kislico. Zato pa je dolžnost državnega zbora, da varuje naše pravice ter pokaže Ogrom, da niso vsemogočni v Avstriji. Nova vlada naj pokaže, da so ji res mar koristi Avstrije. — Sploh pa sedaj o novi vladi ne vemo jasno, kako bo delovala. Na Dunaju je slabo začela, ker se je postavila popolno na stran judovskih liberalcev in zatira krščansko ljudsko stranko. Meseca marca bodo imeli na Dunaju nove občinske volitve, takrat se bo še prav posebno pokazalo, kako bo porabila vlada svojo moč za judovske liberalce. Minister Badeni ima sicer za vsacega prijazno besedo in kako obljubo, toda zdi se, da vse to dela zato, da bi osamil dunajske kristijane.

Deželni zbori so sedaj pričeli svoje zborovanje. Krajski je začel zborovati dné 28. dec. Lepo je pri tej priliki govoril deželni glavar Oton Detela in omenjal, naj se poslanci varujejo nepotrebnih preprirov v zbornici, da bodo temveč lahko delali za svoje volilce.

Štajerski deželni zbor je tudi letos brez slovenskih poslancev, kateri so pred prazniki sklenili, da toliko časa ne grede v Gradec, dokler ne dobé gotovih obljub, da se odpravijo vsaj največje krivice, ki se godé Slovence v tej deželi. V koroškem deželnem zboru imajo Slovenci le dva zastopnika. Besede teh dveh vrlih poslancev bodo tedaj tudi letos gotovo ostale glas vpijočega v puščavi. V goriškem so tudi po novih volitvah ostale iste razmere med poslanci, kakor lansko leto; vsaka stranka ima enako poslancev. Gledé isterskega deželnega zbora je vlada vsaj toliko vstréгла slovanski manjšini, da je namestnikom deželnega glavarja imenovala Hrvata — Stangerja. Italijani so tudi to mesto zahtevali za se. Bojev se v tej zbornici ne bo manjkalo, ker iredentovci še res mislijo, da je Istra laška »gmajna«. — Najvažnejše razprave bodo pa letos v češkem deželnem zboru. Pri zadnjih volitvah so Mladočehi skoraj povsod zmagali, le par poslancev so si še Staročehi ohranili. V prvi seji so se Mladočehi izjavili, da cesarskega namestnika grofa Thuna ne bodo poslušali, kadarkoli bo v zbornici govoril, ter so res z velikim krikom zapustili dvorano, ko je začel grof Thun govoriti. Kakor vse kaže, bo moral ta-le odstopiti, posebno zato, ker si ministerski predsednik Badeni prizadeva Mladočehi vpreči v vladni voz ter z njimi vrel udrihati po dunajskih krščanskih socialistih.

Lahi pošiljajo sedaj na tisoče svojih vojakov v Afriko, da se bodo zmaščevali nad Abesinci, kateri so jih nedavno tako grdo naklestili. Lahi naprej ne znajo, nazaj ne morejo in zato bodo imeli silno stroškov, a se ne vé, kakšen bode konec vojski, zakaj pokazalo se je, da laški bojni poveljniki ne vedó veliko, kako močan je sovražnik.

Na *Francoskem* imajo vedno na dnevnem redu kake sleparije, katere vganjajo razni ministri in poslanci. Vidi se, da v brezverski državi ni pravega poštenja. Najhujše pa je to, ker take vrste tatovi niso zadovoljni s kakim goldinarjem, marveč si nepošteno pridobivajo kar milijone seveda na račun davkoplačevalcev. Poleg tega pa francoska vlada prav pridno preganja redovnike. Sedaj s toliko silo iztirjava krivičen davek, da ga samostani ne morejé zmagovati, po 50, tudi sto in dvesto tisoč glđ. nakladajo davka samostanom, ki seveda tega ne bodo mogli plačati, ker vsa njihova posestva niso toliko vredna. To pa ravno hoče vlada, da jih bo potem razgnala in se polastila posestva. Vendar pa lahko rečemo, da tudi ti nakradeni denarji ne bodo zadostovali za francoske državne sleparje.

Na *Turskem* je še vedno vse zelo napeto. Armenci se sicer hrabro branijo turskemu nasilstvu, vendar pa že pešajo, ker ne dobivajo potrebne podpore. Na otoku Kreti se tudi narod vzdiguje proti Turku in je bilo zadnji čas na tem otoku veliko bojev. Mnogo krvi kristijanov se je na Turskem prelilo zadnji čas. Bog daj, da ne zastoj, da bi bila kri mučenikov za svobodo seme novih kristijanov in borilcev za krščansko vero in svobodno življenje.

Vojska na Kubl. V zadnjem času so se bili na tem otoku jako kruti boji mej španjskimi četami in vstaji.

Ti so pod vodstvom Maksima Gomeza napadli vladno četo ter jih v prvem boju res premagali. Kmalu na to pa je maršal Martinez Campos prodrl s svojimi četami do glavnega vstaškega tabora, koder je bilo 6000 mož, ter jih po večurnem ljutem boju popolno premagal. Vstaši so izgubili v ti bitki nad 700 mož, ostale pa neumorno zasledujejo vladni vojaki. Poraženi vstaši so na to požgali in opustošili nad trideset sladornih nasadov ter napadli ravno prihajajoči tovorni vlak v pokrajini Matanzas, odpodili služabniško osebje ter prepustili vlak strašni usodi. K sreči pa je tovorni vlak skočil s tira tako, da ni imel ta čin nikakih zlih posledic.

Italijani v Afriki. Italijanska vlada je dosedaj poslala skupno petnajst bataljonov vojakov v pomoč četam generala Baratiera, vendar se pa trdi, da bodo v kratkem sledile še nadaljne moči, namreč 12.000 pešcev in lovcev. Italijanska armada boče potem štela 30.000 do 35.000 mož, od teh jih pripada generalu Baratieri-ju 25.000 mož. Nad pomorstvom poveljuje admiral Turi. Poslednje steje 1183 mož, 73 častnikov in 40 težkih topov. O korakih, katere namerava storiti v teku prvih dnij general Baratieri, dosedaj ni nič znanega. Nasprotno se pa tudi Španci prav dobro organizujejo ter vrlo nabirajo novih močij.

Cerkev in šola.

Kako se zidje zavedajo moči, katero jim je pridobil denar po vseh državah in tudi v naši Avstriji, kažejo te-le besede, katere je zapisal neki dunajski žid: »Nas je v Avstriji en milijon, 200.000 duš; pri nas je doma moč, vednost in bogastvo. Vsaka vlada mora gledati na nas in nam dati pravice, kakor drugim. Antisemiti (nasprotniki židov, katerim na čelu stoji znani dr. Lueger), ti so nas prisilili, da začnemo tudi mi se gibati. Pred temi ljudmi nas mora vlada braniti, sicer se združimo zoper njo s socijalnimi demokrati.« — Teh besed avstrijskega žida ne smemo prezreti. Židje mislijo, da so gospodarji zemlje in denarja in zato hočejo povsod ukazovati kristjanom, dasi jih je tako malo; ker so pa sedanji židje večinoma brezverci, zato je pač lahko videti, kam bi prišli, ko bi oni gospodarili. Strašno žide jezi, da se hoče ljudstvo na Dunaju na vsak način otresiti njih jarma in zato se groze in kličejo vlado na pomoč. Na Ogrskem imajo vse tudi bogočastje in šole v svojih rokah, zdaj bi pa se radi pri nas spravili vse pod svojo oblast. Pa, če Bog dá, jim to ne bo šlo tako lahko od rok.

Ko je na Ruskem prišel novi cesar na prestol, smo se nadejali, da katoliška cerkev pod njim ne bo sile trpela. Pa goljufali smo se. Katoličane hudo preganjajo, kar kažejo sledeči dogodki: Pred nedavnim časom je ukazala ruska vlada v mestecu Kroze v Litaviji zapreti ondašnjo katoliško cerkev. Glede silovitostij, ki so se pri tem vršile, se je najbolj proslavil cesarski namestnik v Kovnu, po imenu Klingenberg. Nekateri

osebe, katere so meni nič tebi nič prijeli in dejali pod ključ, tožili so celo veleizdaje; pri tem pa so prišli na sled strahovitemu nasilju, ki je je zakrivil Klingenberg. Za to grdo ravnanje s katoličani pa mu je vlada izrekla še priznanje in ga odlikovala. Ta dogodek, ki je vzbudil splošno pozornost, pa ni jedini te vrste. Ne more se dvomiti, da hočejo katoliško cerkev v Litaviji popolnoma zatreti. Dežela Litavija je bila že od petnajstega stoletja združena s kraljevino Poljsko. Trn v peti je razkolnej vladi katoliška cerkev; pri sedanjih razmerah je popolnoma razumljivo, da se deluje po tajnih navodilih in se vsako leto zapre nekaj katoliških cerkva. Toda ostalo je še jedno znamenje, ki daje deželi katoliško lice, in to so krizi, ki jih katoliško ljudstvo posebno rado postavlja ob cestah in pred hišami. Katoliški krizi pa se razlikujejo od ruskih. Že l. 1864. je bil prepovedal cesarski namestnik Litavije, Muraviev, ki je vsled svoje grozovitosti dobil priimek »rabelj«, zunaj cerkva in pokopališč postavljati katoliške krize. Toda že dva meseca pozneje je preklical svojo prepoved. Krizi so ostali torej nedotaknjeni, dokler ni car Aleksander II. dne 1. decembra 1878 izdal svojega »ukaza«, v katerem zapoveduje, da krizi, postavljeni ob cestah in na polju, ne smejo imeti poljskih napisov. Vendar pa je smelo ljudstvo krize postavljati, kjer je hotelo. Nam že znani cesarski namestnik Klingenberg pa je zapovedal, da se katoliški krizi ne smejo narejati iz trdnega materijala, n. pr. železa, kamna, opeke itd., ampak da se smejo izdelovati samo iz lesa. Razven tega ne smejo imeti nikakega napisu, niti letne številke. Tudi se ne sme okoli kriza postaviti n'kaka ograja in nikak plot. Krizi ne smejo biti previsoki; tudi se ne smejo postaviti v vasi ali pri cesti, ampak morajo biti vsaj štiri seznje od pota oddaljeni. Pred vsem je hotel Klingenberg katoliško duhovščino omrziti pri ljudstvu. Zaukazal je torej policiji, naj zahteva od vsakega katoliškega duhovnika pismeno zagotovilo, da se hoče ravnati po noveji zapovedi cesarskega namestnika. Vendar se pa katoliška duhovščina ni ujela v nastavljeno past in ni oddala zahtevanih podpisov. Klingenberg je vsled tega skušal škofa Pullulona pregovoriti, da bi svojej duhovščini zapovedal, pokoriti se namestnikovemu povelju. Škof pa je le - to odklonil in Klingenberg je moral na svojo roko svoje ukaze spraviti v veljavo. — Boj proti katoliškim podobam se je začel — in sicer dne 14. septembra l. leta, torej ravno tistega dne, katerega praznuje katoliška cerkev povišanje sv. križa — v vasi Dabsanah. Ta vas je v fari smilski, okraja Poniewieskega v namestniji Kovno. Tam je dala postaviti udova Petronila Ejdukas na vrtu pred hišo sprila meseca železen križ na zidanem podstavu. Župnik smilski, gosp. Balčjenas, je križ blagoslovil, ker ga je udova prosila. Kmalu se oglasi pri njem vladni komisar, in ga vpraša, zakaj da je blagoslovil križ. Duhovnik odgovori, da ima po svoji službi pravico blagoslovljati krize, in da ga je v tem slučaju udova sama prosila. Sedaj je vlada ukazala udovi in njenemu zetu, da morata v osmih dneh odstraniti križ in ga odnesti na pokopališče. Zazugali so ji tudi, da ji naložé globo in dajo na

njene stroške križ spraviti iz vrta. Udova obljubi iz strahu, a se premisli in pusti križ na vrtu. Dne 14. septembra pa sta prišla dva sodnijska uradnika s tremi policaji po križ. Hči one udove se je oklenila križa, in ga ni hotela izpustiti, a odtrgali so jo s silo, izruvali križ in razdrli podstav. To sta morala storiti vse uradnika sama, zakaj policajev je bilo groza, tako bogokletno ravnati s svetim križem. Križ so vrgli na tla in ga pustili. Čez deset dni je dobila udova Ejdukas nov ukaz, da naj spravi križ iz vrta. Ker tega ni storila takoj, pršel je okrajni komisar z dvema sodnijskima uradnikoma ponj. A ker se je bilo zbralo mnogo ljudstva niso si upali izvršiti svojega namena in so se vrnili. Zato pa je cesarski namestnik sam naložil duhovniku 25 rubljev globe, češ zato, ker je križ blagoslovil. Istega dne se je v vasi Bjerzinje — tudi v okraju pomoravskem — zgodilo nekaj podobnega. Posestnik Jarecki je postavil križ in župnik Jočimovski ga je blagoslovil. Duhovnik je moral zato plačati 25 rubljev kazni. K posestniku pa sta prišla dva uradnika, razdrila zidani podstav, odtrgala truplo s križa in križ razbila s kladivom. Posestniku sta konečno zapovedala, da mora spraviti s pota vse sledove njunega brezbožnega ravnanja. Meseca septembra so v vasi Srubiškan, okraja Novo-Aleksandrovskega, razbili še dva križa. Tam pa sta bila kaznovana z globo 25 rubljev poleg duhovnika tudi oba posestnika križev. V vasi Piungani, v okraju Telše, pa je prišlo kar 14 ljudi podirati križ: okrajni glavar, sodnijski komisar s policaji in vojaki. Umljivo je, da se bo dalo zjedinenje razkolnikov, kar je sv. Očetu tako zelo pri srcu, le težko doseči, dokler vlada tako ravna. Ljudstva prebiti ne bi bilo težko, a rusko uradništvo bo stavilo velike ovire. Pa upajmo, da se bo Bog usmili naših razkolnih bratov in jih rešil tega neznoznega jarma, kateremu ni presveta nobena reč, da je ne bi onečastil s svojo predrznostjo in brezobzirnostjo.

Listek.

Omahljivec.

(Povest. — Spisal P. Bohinjec.)

I.

V Zdehanji vasi so se nekateri fantje odpravljali v vojake. Celih štirinajst dni so že popivali in razgrajali po vasi po dnevu in po noči, da so bili že vsi mirni in pošteni vaščani nevoljni.

•Kakšno reč počno že, kakor bi bila vsa vas njihova,• potoži Srpica, žena vaškega župana, svoji prijateljici Uršiki, farovski kuharici, gredeč po vodo k vodnjaku.

•Saj res, še po noči ni miru. Bog jih že prelóži iz vasi,• odgovori Uršika, stoječ na farovškem dvorišči

•In ta Rožičev Joško, kakšen nerodnež je to! Tak-le bi moral vendar-le malo bolj ná-se držati, pa je najhujši. Dasi je Rožička moja soseda, rečem pa vendar-le da ji bode ta fant še delal preglavico, še!•

•Misli, če je oče njegov bogatec, da mu je vse dovoljeno. No, saj si bode še glavo belila, še, predno se ta Joško spravi v kakšen kraj.•

•Le recite ji, naj ga strahuje! Izkupili jo bode. Naš Joško je seveda vsega kriv, vé imate pa same svetnike,• poreče.

•Koliko britkostij je že napravil gospodu župniku! To tudi ni prav!•

•Jaz pripovedujem vsak dan Janezu, da ne hodi v njegovo družbo. Ves izprijen je že od mladega. Stara dva sta ga cerkijala, kar sta le mogla. Joško, ná cukerkča, to je bilo zmerom. Ravno toliko je študiral, da je prav navihan. K velikonočnemu izpraševanju ga ni menda nikoli. Saj pravijo, da še k spovedi ne hodi. V cerkvi ga tudi ni dostikrat videti.•

•Ej, kaj hočeš! Rožička naredita za denar vse. Da je le pivcev dovolj v hiši in v prodajalnici dosti kupcev — za božje se ne menita Bog vé kaj. Saj tisti dve deklini tudi menda nista zlatega denarja vredni...•

•Pogiej, pogiej, ravnokar razgrajajo pijani po vasi gor. Z Bogom strina!•

Uršika se je še mudila na dvorišči, ko se vrne mati županja s polnim škafom na glavi.

•Počkala bodem tu, da grešó mimo.•

•Prav imate, saj vam še kateri lahko kaj naredi.•

•Vsi so: Zid-rjev, Tonetov, Žličarjev, Lizin, Rožičev je pa v sredi.•

•Smolečega pa vendar ni vmes. No, saj ta je bil zmerom pameten fant. Sami izvoljeni so. Rožičev jim lahko daje za pijačo, ker tako pusté vse denarje pri Rožiči.•

•To so res neumneži, ti Hrovatarji: Vso zimo trpé po šumah hrvatskih kakor črna živina, doma pa poženo v štirinajstih dneh vse krvavo zaslužene krajcarje po grlu.•

•In té krvave žulje vtakne Rožič v žep.•

Tako sta opravljali prijateljici bližajoče se fante •bstkarje•. Resnico sta pa vendar-le govorili. Tudi radovedni sta bili, da se nista umaknili, ko pripojó mimo fantje:

•Na glavci ima klobuk,
Na njem pa listek bel;
Ta listek tako prav':
Da cesar ga bo vzal.•

Kar stopi Rožičev Joško iz vrate, vzame Srpici škaf raz glavo in zijé vodo po farovski gredici, koder so rasle rože, rekoč:

•Mati županja, glava vas bo bolela.• Nato povezne prazni škaf županji na glavo.

Fantje odidejo krohotajoč se in pojoč, kakor bi se nič ne bilo zgodilo. Prijateljici pa sta, sramujoč se, zbežali v farovško vežo.

Mati županja je še enkrat napolnila škaf pri vodnjaku in hitro bežala domov, Uršiko pa je kregal gospod župnik, prišedši kmalu na to domov, češ, da je tako čenčava in radovedna.

•Prav ti je,• dejal ji je, ko je potožila fantovsko predrznost. •Kdor išče, najde.•

Podobnih dogodkov se je dosti prigodilo tiste dni v Zdehanji vasi. Zato ni čuda, da so bili ljudje zelo nevoljni in težko so že čakali dneva, ko »listkarji« odidejo od doma. Poslednjo noč je bilo še dosti rogovljenja po vasi. Drugo jutro na vse zgodaj pa so vojakinovinci odšli. Ljudje so se oddahnili.

»Tam jim bodo že pokazali,« govoril je nekaj dni pozneje vaški župan Srp v trgu svojemu občinskemu svetovalcu Dragonu.

»Kak lep mir je zdaj v soseski, odvar se je spravil ta Rožičev Joško iz vasi.«

»Saj ta je največ kriv! Jaz mu bodem že pokazal, kaj se pravi županu hišo mazati.«

»E, kaj je vendar-le res. Slišal sem praviti po svoji ženski, a verjeti nisem mogel.«

»Res je, res! Zato me vidiš danes tukaj v trgu. A ne samo to. Gospodu župniku pa je — kaj bom skrival — psa zastrupil — tudi tisto noč.«

»Ej, ej, kaj poveš! V naši vasi je bilo marsikaj govorjenega, a vendar nič gotovega nisem zvedel. Zdaj pa vidim, da je gola resnica. In veš, da je vse to storil Joško?«

»I, videl ga nisem — kdo pa drugi! Vse to se je zgodilo tisto noč, ko so »listkarji« odhajali. Zmasčevati se je hotel nad menoj in nad župnikom. Saj veš, da sva bila njemu in staremu trn v peti.«

»Če ga pri vojakih ne ustrahujejo — drugod ga ne bodo. Mi imamo premalo moči, uganjati take nepridiprave.«

»Premalo, premalo! Saj veš, kako je bilo, ko smo mu začeli možje stopati na prste. Natrôsil je neko noč v vaški vodnjak tistega mahovja iz luže, da nam je izpridil dobro vodo.«

»Kaj je res on to storil?«

»On, on in nihče drugi. Kaj ne veš tega? Tisti Zavbarjev Jarnej, ki je umrl lansko zimo, povedal je. Škoda, da Zavbar ni poklical dveh mož, vprîčo katerih bi bil to Jarnej povedal. In imeli bi ptička.«

»Res dobro, da je šel. Ne verjamem, da bi bilo kaj prida iz tega bučmana. Kar se je Anžek naučil, tudi Anže zna.«

»Bodemo videli.«

In razšla sta se.

II.

V Zdehanji vasi je bil Jože Rožič trgovec in krčmar. Prišel je pred več leti od nekod z malo kramarijo. Začetek je bil majhen, a v nekaj letih je bil najbogatejši mož v vasi. Lahko rečemo, da je bilo polovica gospodarjev pri njem zadolženih. Rožičeva hiša je bila znana daleč okrog.

Rožič je imel štiri otroke. Po prvi ženi, ki mu je umrla, ni imel nič otrok, iz drugega zakona pa štiri: dva fanta in dve dekleti. Najstarejši je bil Joško. Hodil je v mestu v šolo. Bil je zelo »izerkljan«. Nikoli nista smela priti čče in mati v mesto brez sladkarij, potvic in drugih takih nepotrebnih rečij. Svoje glavnost Joškova je morala vselej obveljati. Ljudsko solo je vendar-le

dokončal. Ker ga je mislil oče obdržati doma, dal ga je v realko. V drugi šoli je trgal dve leti blače. Ker pa je drugič prinesel domov »kljuko«, to je, da ni izdelal šole, ostal je nekaj časa doma. Pozneje je še eno leto poskusil v kupčijski šoli — a tudi tam mu učenje ni šlo izpod rok in ostal je doma za vselej.

Čim večji je bil Joško, tem porednejši je bil. Delal je starišem mnogo preglavic. Premehka vzgoja, slabi vzgledi v gostilni, pohujšljivi pogovori, vse to se je masčevalo že zdaj nad slepimi stariši. Vedno je napravljval sitnosti starišem in sosedom, župniku žalost in županu skrbi. Ponočeval je, pretepal se je, popival in starišem denarje izmikal.

Stari Rožič ni ravno nasprotoval županu. Saj je bil sam občinski odbornik. Vendar zanesljiv ni bil in večkrat je občinsko korist žrtvoval svoji lastni koristi. Ko je župan predlagal v občinski seji, da se omeji godba in plesi po krčmah, tedaj je seveda Rožič nasprotoval, češ, pustimo mladini »nedoizno« veselje, saj mi tudi nismo bili tako strogi proti sebi v mladih letih. Seveda tudi župnikov prijatelj ni bil, dasi ni nikdar javno kazal nasprotstva, ali celo sovraštva proti njemu. Ko je župnik nekoč s pomočjo občinskega odbora hotel spraviti iz vasi neko malovredno vlačugo, le tedaj je izpregovoril nekaj pikrih besedij, češ, kaj nas to briga. Bil je namreč v tej stvari tudi njegov sin nekoliko prizadet. Sicer pa se je kazal prijaznega proti župniku, kakor proti vsakemu.

Oče župan je bil mož poštenjak. Županil je že mnogo let v Zdehanji vasi na zadovoljnost občanov. Brez nasprotnikov pa tako ni nihče. Tudi Srp jih je imel. Eden izmed teh je bil tudi Rožič. Nič posebnega ni prišlo nikdar med njima. Srp je bil premiroljuben in prepameten mož za to — vendar Rožič mu je vrgel zmerom rad kako poleno pod noge. Menda ga je jezilo, da mu Srp ni bil nič dolžan. To seveda je prehajalo tudi na otroke in tako si lahko tolmачimo, zakaj tudi Jošku Rožičevemu Srp ni bil pri srci.

Da Srp ni mogel pretrpeti krivice, katero so mu hudobneži naredili tisto noč, ko so »listkarji« odhajali v vojake, je očevidno. Zato je naznanil vso stvar okrajnemu glavarstvu in to je odstopilo preiskavo okrajnemu sodišču. Tudi župnik se je pridružil županu. Klicanih je bilo mnogo prič, skoro vsi fantje Zdehanje vasi — toda preiskovalni sodnik ni mogel poizvedeti ničesar in preiskava se je ustavila.

Ni pa še bil konec pravedanja. Oče Srp je izrekel pri zaslisanji nekatere kočljive in sumljive besede o Rožiči in njegovem sinu. Rožič ga je izročil odvetniku in ta je napravil tozbo radi žaljenja časti. Srp ni mogel dobiti zadostnih pišč in obsojen je bil na 5 glô. kazni.

To je seveda napravilo vrišč po vasi in ljudje so silno godrnjali nad Rožičem, ker so bili vsi prepričani, da je Srp pošteno mislil in — sodišče je sodišče. Izgovorjeno je izgovorjeno. Tam veljajo le priče, poštenost ni zadostna. Rožič pa se je bahato obregnil večkrat pivcem v krčmi:

•Zdaj vé Srp, kaj se pravi z Rožičem se kregati.
Dasi je zupan, Rožiča ne bode sukal.»

Polagoma se je vrnil mir v Zdehanjo vas — toda
pod pepelom je le telo. (Dalje prih.)

~~~~~

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

Legenda o Jezusovem rojstvu.

Nek poseben čut obide človeka, ako si predstavlja na sv. večer, kako obhajajo to čarno noč celi narodi s posebnimi pomembnimi navadami, kakor da jih vodi jeden čub, jedna posebna nevidna moč. Kakor bi se mu odgrnilo skrito celovanje neke vse obsegajoče, vse vodeče ljubezni, tako je človeku, ko si misli, da grede nocoj pri nekaterih narodih od kočice do kočice, od ust do ust milo navdušenost dibajoče legende, kakor da bi mislilo celo ljudstvo le jedno — nebeško misel. In taka res nebeška misel je ta-le legenda poljskega naroda, ljubljenca božje porodnice, legenda, ki se glasi na sv. večer v premnogih kočah po vsej Poljski:

Ko je hodila Devica Marija po svetu, prisla je nekoč do hišice siromašnega kočarja in ga je poprosila prenočišča, ker ni dobila nikjer drugje prostora. Psi, kateri so jo srečavali po vasi, so poklekovali pred njo, mesto da bi jo popadali; spoznali so Gospo z nebeskega doma, kočar pa ni spoznal, kakošnega gosta ima pod streho, zato se je začel izgovarjati, da ji ne more dati prenočišča, kočica da ima tesno in otrok mnogo, da ni prostora . . .

•Draga žena, rekel ji je naposled, »pa pojdite tje-le v kolarnico in tam v Božjem imenu prenočite; v koči Vam nimam kje dati prenočišča.

Ob dveh po polnoči ga je vzbudila naenkrat velika svetloba; pogleda na dvor, in tam nad kolarnico sveti zvezda izmed vseh najjasnejša in truma zlatokrilih angelov je priplavala nad slamnato streho in krozi kakor oblak golobov nad njo in prepeva in se raduje in veselo oznanjuje, da je Devica povila Sina, iz katerega izide: »Čast Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem dobre volje! . . .«

Tu je začel siromak roke viti in je vzdihnil:

•Rad bi bil z otroci zunaj spal in Tebi, Mati Božja, dal celo kočico, ko bil vedel, kdo si! — da nisem tega vedel!«

V kolarnici pa se mali Jezusček mraza tresel in Mati sname pajčolan z glave za plenice zanj, pest senu mu pod nožice dene, s slamo ga odene in ga zaziblje v spanje s pesmico: »Spi Jezusček, spi! . . .« In brani se, da bi ji ne stregli angelji, katerih trideset tisoč čaka njenega migljeja, sama se revica trudi in opravlja detice, zakaj, se angelj ne nadomesti matere. Novica o rojstvu božjem pa leti najprej k siromakom, k revnim ljudem, k pastirjem ob gozdu, in jih budi iz spanja in jih vabi, da bi prvi hiteli pozdravit Gospoda iz visokih nebes, ki leži v jasliah na senu v največji bedi, ponizen kakor cvetka na polju, če je prav celi svet njegova dedščina.

V slavonspeve angelov, v pesnico Matere Božje vmešavajo se glasovi pastirjev: malemu otročičku piskaje na moldanke*) in igrajo razne igre, da bi zabavo imelo Božje detice; skromna darilca prinašajo srčno proseč milega Jezusčka, da bi jih blagovolil vzeti, in Jezusček gleda z jasliah na vse, in hvaležno se smejlja in ročice k njim spenja, kakor bi blagoslavljal.

Mati Božja pa vsa skrbna hodi po siromašni kolarnici, polni nebeške svetlobe in pozemskega gibanja in z dobrotljivostjo in ljubeznjivostjo vzradošča in razveseljuje pastirje, kateri so prvi prihiteli poklonit se njenemu Sinu.

In bilo je hrumno, sumno in veselo okrog zibelke Jezusčkove, kakor bi se bila večna radost in blaženost z nebes razlila po zemlji . . .

Siromak pa, ki je v kolarnici dal Bogu prenočišče, preprost mož, po rokodelstvu vaški kovač, dobil je čudežno plačilo za to prenočišče. Imel je hčerko, ljubko dekletce, toda sirotica je bila rojena brez rok in je bedno zivotarila. Deklica se je prikradla v kolarnico med angele in pastirje — kolednike, modra očesca sočutno uprla v Jezusčka in stala ponizno in boječe in se je čudila temu, kar je videla.

Ko je Devica Marija zapazila sirotico, se ji je zasmilila, in rekla je kovačevi hčerki:

•Idi in podaj mi z jasliah moje detice!«

Tu so solze zalile dekletcu oči, žalostna je stopila bliže in je rekla silno tožno:

•Kako naj ga sirota podam, ko nimam rok?«

•Le sezi, ubožica!«

In deklica je segla in naenkrat so ji zrastle roke, s katerimi je Materi mogla Jezusčka podati. In prekipela ji je duša nebeskega veselja, z obema ročicama naenkrat zrastlima je začela mahati po zraku, kakor giblje s svežimi vejicami mlada breza spomladi, smejala se je, jokala in letela v kočico kličoč:

•Glejte, imam roke, imam s čem moliti in s čem delati!«

Domoznanstvo.

Dandanes vse bere, eni bukve, drugi časnike, nekateri tudi obedvoje. Eni beró samo za kratek čas, v zabavo, drugi bi radi imeli kaj koristi od branja. Oboje je prav in dobro, a doseže pa svoj namen le tisti, ki razume dobro, kar bere. Prav s tem pa so težave. Bukve in časniki pišejo večkrat preučeno, rabijo besede, katerih pomen je mnogim neznan, marsikaj omenjajo le memogrede, češ saj bravec to sam ve, kar pa ni vselej res tako. Kaj je torej storiti, da se ta težava odpravi? Nič drugega ne pomaga, kakor pridno si nabirati znanja splošno potrebnih rečij. Polagoma se s pridnostjo veliko doseže in tudi počasi se daleč pride. Zato je sklenil »Domoljub« prinašati svojim naročnikom take majhne razgovore o stvareh, katere je koristno in celo potrebno vedeti bralcem, da razumejo, kar piše. Prebirajte jih

*) Piščal z več cevmi.

marljivo večkrat, ne samo enkrat in čez leto in dan bote opazili z veseljem, da vse ložej zdaj razumete, kaj piše ta ali oni časnik, kakor ste pred letom. Danes začnemo z domoznanstvom.

Avstrija, naša širša domovina.

Vsako posestvo ima svojega gospodarja, tako ima tudi naša Avstrija svojega gospodarja in to je naš presvetli cesar Frančišek Jožef I. (prvi.)¹⁾

Dolžnost gospodarjeva je poznati dobro svoje posestvo. To dolžnost ima pa tudi vsak ud družine. Vsi morajo vedeti, koliko ima posestvo njiv, travnikov, pašnikov, gozdov itd., vsi morajo vedeti, kje leže, kako se imenujejo, kaj imajo posebnega na sebi itd.

Ker je tudi cesar nekak oče svojih podložnikov in mi vsi smo ena velika družina, zato pa moramo vedeti, koliko ima zemlje naš cesar. Kje je in kakošna je? Cela Avstrija je pravo posestvo našega presvetlega cesarja. Ali je to veliko posestvo? Zelo veliko je. Poglejmo koliko meri. Vsa Avstrija z Bosno vred meri 676-648 $\square km.$, (izgovori šest sto in šest in sedemdeset tisoč štirijskih kilometrov.) To je velik prostor. Koliko bi bilo to oralov? Zračunajmo! Ako ima 1 $\square km$ blizu 180 oralov, bi merila cela Avstrija okrog 117 milijonov oralov, ali 67 milijonov hektarov.²⁾

Koliko pa ima cesar ljudi pod seboj? Okroglo povedano jih bo vseh skupaj 43 milijonov in pol; res jako lepo število. Na 1 $\square km$ pride po 64 ljudi, ali na 3 orale 1 človek, kar ni posebno gosto.

Kateri so sosedje našega cesarja?

Proti severu je nemški cesar Viljem II. njegova država ima mere 554 tisoč $\square km$ in šteje 51 milijonov ljudi, ter jih pride 92 na 1 $\square km$. Nemški cesar je torej nekoliko močnejši nego naš.

Proti severovzhodu je ruski cesar Nikolaj II., ima grozno veliko cesarstvo; že v Evropi meri 5 milijonov $\square km$ in šteje 100 milijonov ljudi, a samo 18 jih živi na 1 $\square km$. V Aziji pa ima še 17 milijonov $\square km$ prostora in kakih 20 milijonov ljudi, ki so pa tako redko naseljeni, da skoro le po 1 živi na 1 $\square km$. Rusovski cesar je najmočnejši vladar v Evropi.

Proti jugovzhodu je rumunski kralj Karol I., ki ima 131 tisoč $\square km$. zemlje in blizu 6 milijonov ljudi, od katerih živi 44 na 1 $\square km$. Ta kralj ni zelo močan, pa ima lepo deželo, katera je pod imenom Valahija znana.

Proti jugu je najprej srbski kralj Aleksander I., ki ima 48 tisoč $\square km$. sveta in nekoliko čez 2 milijona ljudi, kateri sedijo tako na gosto, kakor v Rumuniji. Srbija ima še manj moči, kot prejšnja.

Bosna meji na turško cesarstvo, kjer je zdaj cesar ali sultan Abdul Hamid II. V Evropi Turek ni več močan, ima komaj 175 tisoč $\square km$. prostora in ne prav 6 milijonov ljudi, a v Aziji in Afriki ima še več, kot 5 milijonov $\square km$. sveta in kakih 24 milijonov ljudi, vendar je slab in se ga dandanes nobeden ne boji.

Dalmacija in Bosna se dotikata tudi Črnogore, kjer je knez Nikolaj I., ki ima malo deželico okoli 9 tisoč $\square km$. in okrog 200 tisoč ljudi, ki so redko nataktni po barih po 22 na 1 $\square km.$, a vli junaki.

Proti zapadu na oni strani Gorice je naš sosed laški kralj Humbert I., ima prav lepo deželo, ki meri 286 tisoč $\square km$. in živi okrog 30 milijonov ljudi, katerih pride 106 na 1 $\square km.$, kar je precej gosto. Kakor vidite, ima velike reči, pa vendar našega cesarja ne zmore.

Najbolj proti zapadu se tišči Tirolsko na republiko švicarsko, kateri gospodarijo predsedniki. Ta dežela meri 41 tisoč $\square km$. in ima 3 milijone ljudi; je močno gorata, pa ima vendar po 72 ljudi na 1 $\square km$.

V kotu noter mej Švico in Tirolskim je se prav majhen gospod knez Lihtenštajn, čegar dežela meri 159 km . in preživi 9 tisoč ljudi po 59 na 1 $\square km$. Ta knez ne kuje svojega denarja, ampak ima vse naše, denar, mero in vago.

Proti severozapadu je tudi bavarsko kraljestvo, kjer je naša svetla cesarica Elizabeta doma, a ta kralj ni več samostojen, ker ima nad seboj nemškega cesarja, o katerem smo preje govorili, da je zelo mogočen. (Dalje.)

Gospodarske stvari.

Nova šivinska sol. Veliko napora je bilo treba, predno so gg. poslanci nam pridobili nakoliko cenejo sol za živino. Ali kakor skušnja kaže, zanje ta trud malo hvaležnosti, za kar je žal, le preveč vzrokov. Prvič je ta sol še vedno predraga za revne živinorejce, ker s pošiljanjem vred stane kilo nad 7 kr., četudi se je naročila večja množina. Ta neprilika se bi morda dala nekoliko zmanjšati, ko bi se sol smatrala kot vladno, živinorejcem poslano blago in bi se zato najnižje, kar možno frankoval. (Trgovina z živinsko soljo pa je itak izključena.) Druga sitnost pa je bilo naročevanje soli. Ukazalo se je kmetom, zglasiti natančno število živine vseh vrst, za katere vsako poedino določilo se je, koliko soli s me jeden kmet naročiti. Ta strogost pa je bila nepotrebna. Ko so kmetje pozvedeli vse okolščine, je marsikatera občina že nameravano naročilo opustila, drugod je občina naročila, pa so se kmetje premislili, da niso prišli ponjo in se ponekod še sedaj valja v občinski sbrambi. Seveda, naročena je bila z voljo občinskega odbora, plačana pa — ker družega ni bilo — tudi iz občinske blagajne. To je prava sitnost za dotična županstva, katere se bodo v prihodnje gotovo izognili.

Nekaj je v tem kriva, kakor rečeno, uprava s pošiljanjem, dosti pa tudi nevednost naših kmetov. Ti so navajeni dajati sol po meri, kakor navadno kuhinjsko, kar je pa napačno, ker nova sol je močnejše pripravljena, zato se mora je manj vzeti za jedenkrat. Preobilno zavzita dela drisko, preveč celo škoduje, — neki kmet je tožil, da mu je par ovac poginilo po njej. Seveda sedaj se je dvignilo vse proti tej napravi, — po nepotrebem. Saj moramo posebno vsled te lastnosti se nove živinske

¹⁾ Rodopis cesarske rodovine najdete v praksi ali koledarju.

²⁾ 1 $\square km$ je 1 milijon \square metrov.

³⁾ 1 hektar = 100 arov = 10.000 $\square m$

soli okleniti, ker prihranimo s tem mnogo, kar je dandanes jako važno. Kmet, ki ima nad 15 glav odrasle živine, pravil mi je, da je lahko shajal s 50 kilo pol leta, med tem ko bi mu navadno soli za ta čas in namen 100 kil ne zadostovalo. Računimo prvo okoli 3 gl. 60 kr., stala bi druga 11 do 12 gl. Razložek v ceni je 7 do 8 gl., kar ni malenkost.

Ob enem mi je tisti kmet hvalil kakovost nove soli, da se je živina kmalu navadi, rada zre po njej, da se lepo redi itd. Samo dajati se mora o pravem času in redu, še bolj pa paziti, da v pravej meri. Zato je svetovati, da novo sol daje vsakokrat gospodar sam, ker na posle se vselej ni tako zanašati. Pelina ali encijana, kakor imajo nekateri navado, pa ni potreba nič primestati, teh snovij je v sami že poprej, zato je tako grenka. Najbolje je drobno jo razdrobiti in v pravej meri med otrobe primestati.

Pohorski.

Repa, kako ji streč? Vsakdo ve, kako dobro dene rastlinam, ako jih otrebimo požrešnega plevela. Enako to velja tudi o repi. Ali bore kmetič ima ob času, kadar repa potrebuje pletve, toliko dela, da mu je sploh nemogoče misliti na to. Kaj tedaj storiti, da vsaj nekoliko ugodimo tej potrebi? Ne malo ugodnost, katero nam sadež bogato povrne, storimo repi s tem, ako ji ob času, ko nekoliko začne repa glavice rediti, njivo prebranamo. To se stori lahko hitro, pa ima jako važen uspeh. Plevelu se potrgajo korenine in nekaj se ga popolnoma izpuli, repa pa z novo močjo požene kali, kakor bi ji pognojil. Tudi velja pravilo, koder je repa preveč gosto sejana, ondi bolj branati, da se je nekaj izpuli in ostala vspesneje raste. Kmetovalci, zapomnite ta moj svet in ob svojem času poskusite, pa stavim kolikor hočete, da ne bodete se kesali!

Kako pokončevati zeljne gosentice? Tudi ta nadloga je letos kmeta obiskala, po nekaterih krajih pa popolnoma ugonobila zeljne sadeže. Mnogo se je nasvetovalo in poskušalo zoper ta zarod, ali uspeh je hodil daleč za poskušnjami. Nič ni pomagalo, če je med zeljem rastle konoplje, katero baje zeljnim metuljem smrdi, da se tacega zeljnika izogibajo. Malo je tudi izdalo, če je kmetič ali gospodinja po »receptu« napravlil iz pelina metlo in vsako jutro z njo otepaval zelje. Tudi so poskušali nanositi med zelje mravljišča z mravljami vred, da so te se razlezle in lovile gosentice. Skratka, ako je vreme tej golazni tako ugodno, kakor je bilo letos, malo izda vse to, temuč treba lotiti se je z rokami in vsaj vsaki drugi dan zelje obirati. Res to ni kaj ugodnega, tudi zamudi človek zraven dosti časa, ali kaj se hoče? Če sem dobro pognojil in skrbno sadil, treba še tretje delo žrtvovati: sadeže pred sovražnikom braniti.

Pohorski.

Razne novice.

(Prošnja.) Ker prva številka „Domoljuba“ letos izide še koj ob novem letu, ko se nekateri naročniki šele oglašajo za novi letnik, ne more še pri današnji številki vse v redu biti pri razpošiljanju. Prosimo toraj

potrpljenja. Ako komu list ne dojde v redu, prosimo, da nam to naznani. Tudi prosimo, da se takoj oglasi, kdor želi tudi l. 1896. prejemati „Domoljub“, ker bi mu poznaje ne mogli več postreči s listom.

(Ljudska posojilnica v Ljubljani), registrovana za druga z neomejeno zavezo. Pod to tvrdko začne z novim letom v Ljubljani posloovati posojilnica, ki je osnovana v poglavitnih potezah po slovečem načinu Raiffeisenovem. Namen nove posojilnice označen je v § 2. pravil: »Razmere svojih članov v нравnem in gmočnem oziru zboljšati.« Da doseže svoj namen, prejema in obrestuje nova posojilnica hranilne vloge in s tem spodbuja varčnost — na drugi strani pa daje svojim udom, ki so kredita potrebni in vredni, posojila pod ugodnimi pogoji. — Ljudska posojilnica obrestovala bude za sedaj hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %, posojila pa dajala — gledé na različnost varnosti in posojilnih pogojev — po 5 %, 5 $\frac{1}{2}$ %, ali 6 %. Posojila na zemljišča dajala se bodo brez izjeme po 5 %. Hranilne vloge sprejemale se bodo od vsacega, jeli ud posojilnice ali ne — a posojila dajala se bodo le udom. Kdor hoče pristopiti kot ud, mor vplačati jeden združni delež v znesku 2 gl. in pristopnino v znesku 50 kr. Ljudska posojilnica poslovala bude v začetku — dokler se ne dobé primerni prostori — v stanovanju načelnika dr. Ivana Šusteršiča, odvetnika v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2, I. nadstropje. Tam naj se toraj za sedaj priglašša pristop in vlagajo prošnje za posojila. Posluje se le v uradnih dnevih, in sicer vsako sredo in soboto od 10. do 1. opoldne. V Ljubljani, dne 21. grudna 1895. — Načelstvo »Ljudske posojilnice v Ljubljani«, registr. zadruga z neomejeno zavezo. — Dr. Ivan Šusteršič l. r., načelnik. Anton Belec l. r., dr. Janez Ev. Krek l. r., Josip Prosenec l. r., Josip Šiška l. r., Gregor Šlibar l. r., odborniki.

(Iz Cerknice.) Pri nas se vsako leto za »božično darilo« razdeli mej ubozce cerkniškega okraja neka ustanova v znesku 173 gl. V ta namen je pri nas, kakor gotovo tudi povsod drugod, sestavljen odbor, ki to svoto po potrebi in preudarku razdeli. V tem odboru je navadno povsod župnik dotične župnije. Kako je pa pri nas? Dokler je bil preč. gosp. dekan v občinskem odboru, je bil tudi v odboru za oskrbovanje ubožnega zaklada, a sedaj, ko ni več občinski odbornik, so ga še iz tega odbora izbacili. Vprašam, ali je to pravilno? Zakaj se pa pošiljajo drugi ubožni listi podpisavati gospodu dekanu, ki nima nobene besede pri razdelitvi ubožnega zaklada? Ali je znan dotičnemu odboru zakon z dne 28. avgusta 1883, veljaven za vojvodino Kranjsko gledé javnega oskrbnistva »ubožcev«? § 35. tega zakona pravi: »Župniki — ako so zadržani, njih pooblaščenimi namestniki — imajo pri odboru za oskrbnistvo ubožcev sedež in glas.« Ali je znan odboru ta paragraf? Če ne vé zanj, dosti slabo, da ga mora še priprost človek na to oporotiti. Sicer se bo pa tudi skrbelo, da dotični odbor višja oblast na to opozori. — Veste, gospod vrednik, pri nas je že ta navada, da samo nekteri zvižgajo, drugi pa plešejo. Tako je! Pa mislim, da bude kmalo drugače. — Liberalni

duhovi so se po zadnjih volitvah nekoliko pomirili, samo konsumno društvo, ki ga nameravamo ustanoviti, jih nekoliko draži in skrbi.

(Iz Domžal) 30. decembra. Sliši se od več krajev in je tudi resnica, da ima domžalska županija take može v odboru, ki se izmišljujejo čudne in grde lazi in tožijo brez povoda take ljudi, ki ne trobijo v njih zviti rog. Najdejo se tudi taki, ki kar tje v en dan prisegajo, če ne se celo po krivem. Ali je prav, da taki ljudje sedijo v občinskem odboru? Domžalci, Stobjlani in Študljani in vsi drugi, ki imate pravico voliti, tudi zunajni, skrbite pri prihodnji volitvi, da boste volili take može, ki bodo v resnici delali za blagor občine, da ne bodo ptujcem prednost dajali, domačine pa zatirali. Zato je resnica, da se tujci čedalje bolj šopirijo, domačine pa na steno pritisnjajo. Postuštajte, kaj je rekel nek odbornik domačin: Jaz bi koj prevzel dolg nekega Domžalca, ki ga ima pri nekem gospodu v Ljubljani in potem bi tega Domžalca prec na kant dejal. Ali je tak človek potreben v občinskem odboru? Ali ni to sramota, da hoče domačin domačina vničiti in sicer še celo tovarnarja, da bi se potem ptujci radovali? Domžalci, kmali bomo sužnji ptujčevi peti! Mi hočemo take odbornike, ki bodo res skrbeli za domačine, ne pa jih zatirali. Skrbimo za to, in ne pozabite teh mojih besedij, ki so prišle iz srca!

(Z Rakeka.) Tukajšnjemu poštarju gospodu Sebenikarju je komisar Hummel iz Trsta dné 18. decembra odvzel pošto ter jo izročil poštnemu administratorju Pelle-tu. Zákaj? se različno govori; menda ni bilo vse v redu. Istina je torej, da je pošta odvzeta in zato se gospod Sebenikar v svojem »Poslanem v »Slov. Narodu« poslavlja od pošte. — Mimogredé pa povem g. Sebenikarju na ušesa, da bi zanj veliko boljše bilo, ko bi se za pošto brigal, kakor se pa vtikal v nevarno politiko. Gospod vrednik, ako želite v tej stvari pojasnil, Vam z njimi lahko postrežem. Srnakovec.

(Žrtva žganja.) V Novem Sadu na Ogerskem je staval minoli teden neki kmet s krčmarjem, da v dušku spije jeden liter žganja. Stava je obstala v tem, da v slučaju, ako kmet ne izpije žganja, sam plača dotično svoto, nasprotno pa mora krčmar zastonj prepustiti omenjeno pijačo. Krčmar res donese liter žganja, katerega kmet vzame in srka tako dolgo, dokler ni bila steklenica prazna. Takoj na to se poda kmet iz gostilne ter hoče stopiti na voz, toda v tem trenutku se zgrudi na tla. Bil je mrtev.

Kathreinerjevo deklíco, katero bi bili imeli kot barveno podobico priložiti 24. št. našega lista, priložili smo današnji številki. Za 24. številko nam je bila namreč prekasno došla.

Príhodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 16. januarija 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 28. decembra:	7,	2,	20,	75,	27
Grádec, 28. decembra:	56,	37,	21,	60,	79.
Lina, 21. decembra:	1,	9	45,	75	55,
Trst 21. decembra:	59,	50,	43,	20,	77.

Tržne cene v Ljubljani

28. decembra.

	KL.	KL.	KL.
Štara m. st.	8	—	—
šol.	7	50	—
ječmen.	6	50	—
Oves.	6	80	—
Ajda.	7	50	—
Proso.	6	50	—
Koruz.	5	50	—
krompir.	2	80	—
Leča, bkl.	11	—	—
šrah.	11	—	—
Pšol.	12	—	—
Maslo kgr.	—	90	—
Masl.	—	70	—
špah svež.	—	60	—
špen povejen, kgr	—	—	62
šurovo maslo.	—	—	85
Jajce, jedno	—	—	3,
Mleko, liter.	—	—	10
števje meso, kgr	—	—	64
Telečeje	—	—	60
Svinjako	—	—	58
Koštrunovo	—	—	36
Pikancee	—	—	50
Golob	—	—	15
Seno, 100 kgr.	—	—	2 50
Šlama,	—	—	2 50
Drva trda, 4 kub. mtr	—	—	7 60
meška.	—	—	5 20

Vsem znancem in prijateljem vošči veselo in srečno novo leto

784 1

rodbina Karol Pollak.

VIII. zvezek:

POVESTI **Andrej Kalan**

izšel je ravno kar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. — Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

CENIK vin vipavske in istrske vinarske zadruge.

→ + Pristnost zajamčena. ← ←

V skladišču v Šiški št. 9 nad 56 litrov: V pivnici (na drobno) na Bregu št. 1:

223 (24-20)		hektoliter			liter
Vipavsko belo	po gl.	22— do 24—	Vipavsko belo	po gl.	—36 do —40
" rudeče	"	17— " 21—	" cviček	"	—32
Vipavski cviček	"	19— " 21—	" Rizling	"	—48
" Rizling	"	28—	" Kraljevna	"	—
Istrski teran	"	17— " 18—	Istrski teran	"	—32
Istrsko belo	"	22—	Istrsko belo	"	—40
Istrski Refoškot	"	35—	Istrski Refoškot	"	—50
" Refoško 100 but.	"	90—	" Refoško buteljka	"	120

Ker je pristnost vin itak v zmislu zadr. pravil zajamčena, priporočata se zadrugi posebno v. š. duhovščini. — Razpošilja vina tudi direktno.

Vizitnice in koverte

priporoča

Katol. Tiskarna.

Liniment. Capsici comp.

18-2 iz lekarnar Richter-jeve v Pragi 296

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posredno po 40 kr. 70 kr. in 1 gl. v vsi lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 79-6

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri sistem levu v Pragi.

287 Zadnja cena. 7-6

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice 5

priporočam svojo zalogo gvanternega blaga. Imenujem posebno štof in vsake bafe sukna in cajg za moške obleke, kakor tudi lepi novi batmol in pisani porhant za ženska oblačila. Tudi imam najnovejšo: volnate rute, gladke, z mrežami, z zobmi in z franjami. Priporočam tudi plavi in beli porhant, belo in rujava kotonino, suknene nogovice in vse v to vrsto spadajoče blago.

Zadnja cena.

Zadnja cena.

Zadnja cena.

R. Pserhoferja

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve

odvajalne kroglice preje kri čistilne kroglice imenovane, so staroznano, lahno odvajajoče zdravilno sredstvo.

Cena tem kroglicam: 1 škatljica 15 kroglice 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami gl. 1-5, po poštnem povzetju nefrankovano gl. 1-10.

Ako se svota vnaprej pošlje velja s poštno vred: 1 zavoj kroglice gl. 1-25, 2 zavoja gl. 2-30, 3 zavoja gl. 3-35, 4 zavoja gl. 4-40, 5 zavojev gl. 5-20, 10 zavojev gl. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“

ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rudeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo, steklenica 40 kr.
franko posl. 65 kr.

Grenka želodčna tinktura

(preje življenska esenca ali Praške kapljice.)
Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in krepča želodec, ter pospešuje prebavljenje.
Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gl. 2—

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Razun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe. Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljatvi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljateljah s povzetjem. 289 (12-5)

Fijakarski prsni prašek

škatljica 35 kr., franko poslan 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva,

najboljše sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Steudela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoj gl. 1—

Kmetovalcem kateri se hočejo poslužiti o marsičem, kar koristi njihovemu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ v Ljubljani.

Stanarinske knjizice

za stranke

z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dob se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gl. v

Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Kathreiner
KNEIPP'S SLADNO-KAVO

Se dobi povsod - ½ Kile za 25 kr.

Kaj je
Kathreiner
Kneippova sladna kava?

To je zdrava hišna in družinska pijača, ki se izdeluje v Kathreinerjevih tovarnah ter ima podoben okus kakor prava bobova kava. Poleg drugih prednostij se ta sladna kava že po tem okusu odlikuje pred drugimi takimi izdelki.

Kathreinerjeva kava je najokusnejša, nezdavejša in najcenejša primes k bobovi kavi. Ona je čisto prirodni plod v celih zrnih in se rabi z velikim pridom namesto cikorije in

drugih zmletih tvarin, ki se h' kavi mešajo, o katerih se pa kupec ne more prepričati, iz česa da so; uradne preiskave so pa dokazale, da so taki kavini nadomestki dostikrat z različnimi prituklinami popačeni. Iz začetka se vzame ena tretjina Kathreinerjeve in dve tretjini prave kave; pozneje pa vsake polovico.

Tako postane kava voliko bolj zdrava in tudi mnogo cenejša. Kathreinerjevo kavo priporočajo najimenitnejši zdravniki, vsaki dan je bolj obrajtana kot zdrava redilna pijača v javnih zavodih, kakor tudi v stotisočernih družinah. Dobra je pa tudi »čista«, to je, brez primesi bobove kave, ker je zdrava, lahko prebavljiva, redilna in ob enem okusna jed.

Vsaka vestna gospodinja in mati, vsak prijatelj kave, ako mu je mar za lastno zdravje, naj rabi odslej Kathreiner-Kneipovo sladno kavo.

Le na to naj vsak pazi, da ne bo goljufan s kakim ničvrednim ponarejenim izdelkom, zato naj jemlje le izvirne bele zavoje z varnostno znamko, kakor se tu na strani vidi, ter z imenom.

Kathreiner!

Pozor! Bodite previdni in ne pustite se prekaniti. Pristna „Kathreinerjeva kava“ ima vedno enake, bele zavoje in se nikdar ne prodaja odkrita in na vago.

